

Täby kommun

Beslut för gymnasiesärskola

efter tillsyn i Täby gymnasiesärskola
belägen i Täby kommun

Tillsyn i Täby gymnasiesärskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Täby kommun under Hösten 2015. Täby gymnasiesärskola besöktes av Skolinspektionen den 21 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat för Täby gymnasiesärskola saknas i Skolverkets nationella statistik (SIRIS). Eleverna läser ämnesområden och når enligt lärarna sina individuella mål.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-03-01

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att verksamheten vid Täby gymnasiesärskola uppfyller författningarnas krav inom flera av de områden som granskats och att verksamheten är väl fungerande.

Skolinspektionen har dock identifierat brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet på skolan. Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet vid Täby gymnasiesärskola behöver utvecklas avseende uppföljning och analys, samt att dokumentationen av dessa delar av det systematiska kvalitetsarbetet behöver förbättras.

Trots bristerna i det systematiska kvalitetsarbetet bedömer Skolinspektionen att eleverna ges förutsättningar att nå sina individuella mål då varje elevs kunskapsutveckling noga följs upp av lärarna och eleverna får det stöd och de

Beslut

2015-11-27

4 (13)

Dnr 43 - 2015:4041

utmaningar de behöver för att kunna nå sina individuella mål utifrån sina förutsättningar. Av intervjuer och verksamhetsbesök framgår inget annat än att lärarna anpassar verksamheten efter elevernas behov samt att skolmiljön präglas av trygghet och, studiero.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Täby kommun att senast den 1 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen, utan ska också omfatta uppföljning av resultat i från lärande som sker på arbetsplats (APL). Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Täby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (för utbildning som påbörjats för 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska tillsammans med lärare och övrig personal bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete för skolenheten, det vill säga;
- Följa upp gymnasiesärskolans verksamhet och resultat samt trygghet och studiero.
- Analysera det som framkommer i uppföljningen och utifrån detta besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Följa upp genomförda utvecklingsåtgärder i syfte att säkerställa att de har bidragit till en förbättrad utbildning och en trygg miljö där eleverna ges möjlighet att nå de nationella målen.
- Dokumentera det systematiska kvalitetsarbetet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Av de allmänna råden framgår vidare att rektor bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Utredningen visar att det finns brister vad gäller framförallt analysen och uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet vid Täby gymnasiesärskola.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av kvalitetsredovisningen för läsåret 2014/15 samt arbetsplanen för läsåret 2015/16.

Kvalitetsredovisningen är avsedd att innehålla en uppföljning och analys av

föregående läsår medan arbetsplanen är avsedd att identifiera utvecklingsåtgärder för kommande läsår. I kvalitetsredovisningen framgår ett par enhetsmål för gymnasiesärskolan och även för Lärvox (särskilt utbildning för vuxna, som finns i samma byggnad som Täby gymnasiesärskola). Utifrån varje enhetsmål finns även ett stycke där skolan ska ange resultat och ett stycke där skolan ska skriva en analys. Innehållet i dessa stycken är dock kortfattat och i flera fall bristfälligt. Man har t.ex. ett enhetsmål som är formulerat som "alla elever i gymnasieskolan och Lärvox når sina individuellt satta mål" på två olika ställen i dokumentet. I det ena fallet redovisas resultatet av detta i en tabell var skolan angett måluppfyllelse utifrån hur den pedagogiska verksamheten är organiserad och i vilken grad den pedagogiska verksamheten ger eleverna förutsättningar att utveckla sina kunskaper. I den tabellen har skolan fyllt i att måluppfyllelsen uppfylls till stor del, utan att göra någon analys av det. I det andra fallet redovisar man hur många elever som nått grundläggande respektive fördjupade kunskaper utan någon analys av måluppfyllelsen. Ett annat enhetsmål som skolan identifierat är: "eleverna når sina individuella mål inom ämnesområdet kommunikation", under resultat anges att inga mätningar har gjorts på detta och att ingen analys därför kan göras. På flera ställen i analysdelarna står det dessutom att "analysen i skolans kvalitetsredovisning förklarar inte orsakssamband mellan arbetsätt och resultat". Eftersom kvalitetsredovisningen omfattar såväl gymnasiesärskolan som Lärvox är det ibland även oklart om det angivna resultatet/analysen syftar på gymnasiesärskolan eller Lärvox eller på båda skolformerna.

Enligt rektorn framkom indikationer i kvalitetsredovisningen för läsåret 14/15 på att skolan inte mäter kvaliteten i verksamheten. Rektorn säger att man inte hade någon egentlig analys och att man inte hade några bra mätmetoder som underlag för denna kvalitetsredovisning. Rektorn uppger vidare att skolan ännu inte vet hur man ska mäta elevernas kunskapsutveckling, det som mäts är måluppfyllelse men inte kunskapsutveckling. Enligt rektorn har skolan numera börjat ta steg mot att mäta elevers kunskapsutveckling genom att skolan använder personalmöten till att utvärdera aktiviteter och i augusti 2015 startade man en pedagogisk utvecklingsgrupp som är med och utvärderar verksamheten. Skolan använder sig även av lärarkonferenser för att analysera och utvärdera. Rektorn uppger att personalen har bestämt vilka faktorer de ska analysera under året.

Det saknas även dokumentation och utvärdering av föregående års åtgärder i likabehandlingsplanen samt i kvalitetsredovisningen. I dessa dokument saknas även dokumentation av den enkät som gjorts om elevernas trygghet vid Täby gymnasiesärskola. Enligt Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskrimi-

nering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10, s.43) ska en redovisning av hur planerade åtgärder har genomförts tas in i efterföljande års likabehandlingsplan.

Arbetsplanen för läsåret 2015/16 omfattar såväl gymnasiesärskolan som grundskolan och innehåller utvecklingsåtgärder för kommande år. I dokumentet finns dock inga uppgifter om vilka uppföljningar och analyser som ligger till grund för att just dessa åtgärder har valts. Vad gäller utvecklingsåtgärder så har skolan i arbetsplanen identifierat tre huvudsakliga utvecklingsområden för innevarande läsår. För två av dessa utvecklingsområden, utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet och hög kvalitet på undervisningen genom kompetensutveckling finns det inga tydliga aktiviteter i arbetsplanen. För det tredje utvecklingsområdet, elevers inflytande och delaktighet, har man identifierat vissa mål och aktiviteter som man ska genomföra för att uppnå denna utvecklingsåtgärd.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Täby gymnasiesärskola i flera avseenden har skapat strukturer och rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete som personalen är delaktiga i sedan starten av läsåret 2015/16. Detta gör att skolan har tagit steg mot att utveckla analysen och kvaliteten i det systematiska kvalitetsarbetet. Utifrån vad som anges i kvalitetsredovisningen för läsåret 14/15 anser Skolinspektionen dock att det systematiska kvalitetsarbetet vid Täby gymnasiesärskola behöver utvecklas främst avseende uppföljning och analys, samt att dokumentationen av dessa delar av det systematiska kvalitetsarbetet behöver förbättras.

Vad gäller uppföljningen så bedömer Skolinspektionen att det saknas ett tillräckligt underlag för att kunna göra en sammanställning av skolans resultat i relation till de nationella målen. Det saknas även en uppföljning av skolans tidigare vidtagna åtgärder. Då en fullständig uppföljning av vidtagna åtgärder inte genomförs kan det leda till att den analys skolan genomför blir bristfällig och att de beslut om nya utvecklingsåtgärder som fattas grundar sig på ett otillräckligt underlag. Rektorn behöver även säkerställa att det sker en dokumenterad uppföljning av föregående års åtgärder i likabehandlingsplanen och av trygghetsarbetet.

Eftersom underlaget från uppföljningen är bristfällig så bedömer Skolinspektionen att det saknas ett tillräckligt underlag för att genomföra en analys av resultaten. Brister i analysen och dokumentation av denna gör att det kan bli ottydligt för personal vad som ska prioriteras och utvecklas, när och hur olika insatser ska genomföras och vem som ansvarar för vad. Det blir därmed svårt att utvärdera om insatta åtgärder är adekvata eller om andra åtgärder skulle

behöva vidtas för att utveckla utbildningen. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet behöver förbättras för att tydligare visa vad som behöver utvecklas, varför och på vilket sätt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Täby gymnasiesärskola inte uppfyller författningarnas krav föreläggs Täby att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Undervisningen ska utformas och genomföras så att eleverna ges möjligheter att nå de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program.

I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta avser samtliga ämnen och ämnesområden som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL).

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolan ska se till att elever på nationella program ges arbetsplatsförlagt lärande (APL) i minst 22 veckor under ledning av en handledare som har de kunskaper som krävs för uppdraget. APL är en central del i alla nationella program, då denna ska bidra till att eleven lär sig yrkeskulturen och blir en del av gemenskapen på en arbetsplats. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå och följa upp att så också sker. Handledaren är en central aktör i detta, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå så eleverna får adekvata arbetsuppgifter.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde, och i sin bedömning även beaktar sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskrav och kravnivåer och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I gymnasiesärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på gymnasiesärskolans kunskapskrav. Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans kursplaner, tillämpas gymnasieskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, istället bedömer och utvärderar läraren elevens kunskaper utifrån krav för grundläggande kunskaper och för fördjupade kunskaper med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar. Efter avslutad utbildning på nationella och individuella program får elever ett gymnasiesärskolebevis om sin utbildning, som innehåller information om programmet, ämnesområden eller kurser som eleven har läst, betyg, elevens arbetsförlagda lärande och gymnasiesärskolearbetet.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet.. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, eleohälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet. Det finns en välfungerande samverkan med arbetslivet.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Johan Juffermans
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Täby gymnasiesärskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Täby gymnasiesärskola

Vid tidpunkten för tillsynen hade skolan 27 elever. Skolan erbjuder bara det individuella programmet och eleverna läser ämnesområden. Täby gymnasiesärskola ligger i samma lokaler som Täby grundskola. Skolan leds av en rektor som även ansvarar för Täby grundskola.